

українського народу і його культури. 1990 р. обраний Дійсним членом Української Вільної Академії Наук (США). Лауреат літературної премії Українського фонду культури ім. В.Винниченка 1990 р. [1, с.118]. У вересні 1990 р. Руденко повернувся до Києва. Відновлений у громадянстві, реабілітований [5, с. 238].

Помер 1 квітня 2004 року. Похований в Києві на Байковому кладовищі. У 2011 році на його батьківщині, в с.м.т. Біле-1 (Лугунинський район), в гімназії, названій на його честь, відкрито «Літературно-краєзнавчий музей М. Руденка».

Література

1. Руденко Микола. Найбільше диво — життя. Спогади / Микола Руденко. Київ-Едмонтон-Торонто: Таксон, 1998.— 559 с.
2. Руденко М. Енергія прогресу / Микола Руденко. Київ: Молодь, 1998.— 528 с.
3. Русначенко А.. Національно-визвольний рух в Україні / А. Русначенко. К.: Видавництво ім. О.Теліги, 1998. 357 с.
4. Українська Гельсінкська група. До 20-ліття створення.— К.: УРП, 1996. – 22 с.
5. Рух опору в Україні: 1960 – 1990. Енциклопедичний довідник: 2-ге вид. / Передм. Осипа Зінкевича, Олеся Обертаса. – К.: Смолоскип, 2012. – 896 с.

Сахно М.Т.

(наук. кер. – доц. Блоха Я.С.)

студентка III курсу історичного факультету

Полтавського національного педагогічного університету

імені В. Г. Короленка

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ВИЩУ ОСВІТУ (ЗА ЗАКОНОМ УКРАЇНИ «ПРО ВИЩУ ОСВІТУ» ВІД 01 ЛИПНЯ 2014 Р.)

У сформованих умовах актуальним питанням є реформування освіти в XXI столітті. На сьогодні назріла реальна необхідність реформування системи вищої освіти в Україні і в минулому році всі студенти країни були ознайомлені з новим законом «Про вищу освіту» від 06 червня 2014 року. Під час розгляду закону у студентів виникають проблемні питання, які і на сьогодні є суперечливими.

Метою статті є висвітлення питання забезпечення права на вищу освіту (за Законом України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р.).

Законодавство України про вищу освіту базується на Конституції України і складається із законів України «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту» та інших нормативно-правових актів, міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку [2].

Для реалізації права на освіту необхідно здійснити вступ у ВНЗ. Досі зовнішнє незалежне оцінювання знань випускників шкіл (ЗНО) трималося на рішеннях уряду й міністерства і могло буди в будь-який момент скасоване. Відтепер обов'язковість проходження ЗНО для вступу у вищі навчальні заклади закріплено законом.

Під час вступного конкурсу кожен сертифікат ЗНО важитиме на менше 20% підсумкового балу, шкільний атестат – не більше 10%, призові місця на всеукраїнських олімпіадах і конкурсах – не більше 5%, оцінка за творчий конкурс або фізичну підготовку в деяких вишах – не більше 50%.

Точний розподіл балів визначає сам виш, який не пізніше 15 жовтня оприлюднює на власному сайті правила вступу на наступний рік. З 2016 року запрацює механізм електронного вступу до вишів і автоматичного розміщення держзамовлення.

Абітурієнти уже на етапі проходження ЗНО обиратимуть спеціальність і виш, до якого хочуть вступити. За підсумками ЗНО буде складено рейтинг абітурієнтів, кращі з них отримають право вчитися безкоштовно. Якщо вони вступлять у обраний виш, то навчатимуться безкоштовно, а виш, відповідно, отримає державне замовлення на навчання цих абітурієнтів.

Таким чином, у відповідності з уподобаннями абітурієнтів автоматично визначатимуться рейтинги спеціальностей та вишів. Виші для отримання державного замовлення змагатимуться не за прихильність міністерства, як донині, а за прихильність абітурієнтів. При цьому бюджетні місця зможуть отримати і приватні виші.

Згідно зі ст. 4 Закону «Про вищу освіту», громадянин України має право безкоштовно отримувати вищу освіту, якщо певний освітньо-кваліфікаційний рівень він здобуває вперше.

«Громадяни України мають право безоплатно здобувати вищу освіту в державних і комунальних вищих навчальних закладах на конкурсній основі в межах стандартів вищої освіти, якщо певний освітньо-кваліфікаційний рівень громадянин здобуває вперше. Вони вільні у виборі форми здобуття вищої освіти, вищого навчального закладу, напряму підготовки і спеціальності» [2]. Пільговики на кожній спеціальності отримають 5% бюджетних місць.

Стипендія виплачуватиметься в розмірі не нижчому за прожитковий мінімум. Але спочатку всім студентам виплачуватиметься 2/3 від цього розміру, а після першої сесії стипендію отримають 2/3 кращих студентів кожного курсу згідно з рейтингом. Проте рівень стипендій підвищать не одразу, а поступово, починаючи з січня 2015 року, за визначенням урядом графіком.

Цікавою особливістю є і «прозорість» освіти. Значна частина повноважень Міністерства освіти й науки перейде до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. 25 членів цього колегіального органу

обиратимуться на 3 роки. 13 з них представлятимуть виші (9 – державні, 3 – приватні і 1 – комунальні), 5 – галузеві академії наук, 3 – об'єднання роботодавців, по 2 – Національну Академію Наук і органи студентського самоврядування. До складу агентства не можуть належати керівники вишів чи Академії Наук та їх заступники, бути членом цього органу можна буде не більше 2 термінів.

Наагентство контролюватиме якість освіти у вишах, формуватиме перелік спеціальностей, розроблятиме стандарти вищої освіти, акредитуватиме спеціальності, навчальні програми, спеціалізовані вчені ради та установи оцінювання якості.

Агентство визначить критерії оцінювання якості освіти, які дозволять сформувати рейтинг вищих навчальних закладів.

Відтепер кожний навчальний заклад буде змушений доводити, що він надає справді якісні знання. Підсумки оцінювання якості освіти за кожною спеціальністю будуть дійсні 5 років, після чого виш може знову пройти акредитацію або втратити право навчати за цією спеціальністю.

Перший склад Агентства має бути обраний уже до кінця 2014 року. Статут нового органу має затвердити уряд, який також призначить із числа членів агентства його голову та заступника [2].

«В основі проекту закону «Про вищу освіту» – ідея університетської автономії, насамперед, в академічній, організаційній та фінансовій сферах. Планується розширення повноважень вчених рад та колективів університету, зокрема, право самостійно обирати ректора, тоді як міністерство лише фіксуватиме факт вибору», – повідомив Сергій Квіт [1].

Отже, забезпечення права на вищу освіту є невід'ємним у правовій системі України. Вища освіта є вимогою сьогодення для перспективи майбутнього.

Література:

1. Коцан І.О. Прийняття Закону України «Про вищу освіту» – головна передумова європейського вибору України / І.О. Коцан [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eenu.edu.ua/uk/articles/igor-kocan-priynnyattya-zakonu-ukrayini-pro-vishchu-osvitu-golovna-peredumova-ievropeyskogo>.
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>